

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hiob

Brenz, Johannes

Haganoæ

VD16 B 3079

Cap. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36516

Etiam pronunciaſſet, quod, quàm impium & blaſphe
 num fuerit, quotus quiſq; eſt, qui nõ intelligat? Neq;
 mireris, quod inhumanus forte, amicos tractet, quã
 alioqui charitas ferat, fidei enim cauſſa agitur, in qua
 hominum opinioni, aut amicicia cedere, non tam cha
 ritas eſt, quàm in Deum impietas.

Nam euange
 lion abnega
 tur ſi negatur
 ea, quæ ad il
 lud pertinet.

CAP. VII.

NONNE, militia hominĩ eſt ſup terrã,
 & ſicut dies mercenarii, dies eius?

Sicut ſeruus deſyderat umbram, & mer
 cenarius expectat premium operis ſui.

Ita adprehendi (uel expectaui, ad requi
 em) mihi menſes (ſed) fruſtra, adeoq; nõ
 ſtibus, dolor mihi incumbit.

Dormiturus dicere ſoleo, quãdo ſurgã
 & metior ueſperũ, propterea quod reple
 ar abominationibus, uſq; ad crepuſculũ.

Induta eſt caro mea, uerme & puluere,
 pellis mea dirigit, & deteſtabilis facta eſt.

Dies mei abierunt uelociores nauicula
 tela, & conſumpti ſunt, nulla mora.

NONNE MILITIA, &c. In priori capite
 Hiob amicos ſuos, duricia & immiſericordia arguit.

suam interim innocentiam, testimonio Dei comprobata, adserens: nunc hoc capite, gravissimam infernalis ignis molestiam, explanat, adeoq; uelut ob oculos ponit, animum, horrendo Dei iudicio, & aeterna damnatione, adfectum: atq; haec omnia spiritus, haec causa, scripturis mandauit, ut & nostram, non dico infirmitatem, hoc enim uocabulum minus est, quam ut adsequi naturae nostrae sordes possit, sed prorsus ut de uia agnoscere, & Deum timere discamus, sumus enim per Deum PATREM, robore & confidentia, Leones, cuius exemplum est Hiob ante iudicium: sed Deo, PATREM occultante, & furorem suum obijciēte, nihil timidius, aut desperatius homine inueniri potest, cuius rei similiter Hiob, iam in iudicio positus spectaculū praebet: Nonne, inquit, uita, militum hominum est super terra? hoc est, longe alia conditione, cum derelicto à Deo, qualis ego sum, agitur, quā aliās in cōmuni hominū uita, fieri solet: nam perinde, ut milites quanq̄ diu, et pericula, & labores Martis & Rororum in militia sustinuerint, tandē tamen, iam ueterani facti, exauthorantur, ac missionē impetrant: & mercenarij aestū quidē, totius diei ferūt, sed optatū premiū, & laboris requiē tandem consequuntur: ita cōmunis hominū uita, quanq̄ periculis multis, & uarijs discrimibus, exposita sit, adsequitur tamen requiem à laboribus, uel morte. At iudicatus à Domino

iudicij Domini grauitas.

Desperatione nihil grauius.

Et in medios inferni ignes, quales Hiob sustinet, con-
 iectus, multo grauiora, quã uel milites, uel mercena-
 rij, pericula patitur. Neq; interim uspiã, laborũ finem
 aut Sabbatũ uidet: in iudicio enim Domini, nõ tam
 grauat adfluctõis dolor, quã qd' iudicati, nullas adfli-
 ctionũ ferias, uident. Porro calamitates et discrimina,
 cõmunis hominũ uitæ, nõ possent ferẽ magis proprie
 explicari, quã militia, mercenarij et serui nominibus.
 Vita hominis
 militia est, et
 tota plena me-
 lis adfluctiõnã
 bus.
 quid enim est militia, nisi periculorũ, adeoq; mortis,
 officina: nihil in ea tutũ, undiq; circũstrepunt iacula,
 et tormentorum tonitrua: et dum hostem uideris,
 parum abest, quin mortẽ ipsam uideas: breuiter, qui
 militat, omnibus malis obiectus est, hanc solam spem,
 et ueluti hiantem expectationem habens, ut hostem
 uincat, et uictoria ac pace tandem fruatur. Et merce-
 narius, totos dies, totos annos, esurit, sitit, friget, al-
 get, sudat, fatigatur, et nihil non molestiarũ perfert,
 sola spe suffultus, ut præmiũ tandem optatum contine-
 gat, cuius dulcedine et desyderio, grauissima quæq;
 sustinet. Præterea, seruus aut empticius, aut captiuus
 ut maxime, toto seruitutis tempore, ingenti labore.
 et tyrannide pressus sit, contingit tamen ei, uel tan-
 dem umbra desyderata et laboris refocillatio, aut
 manumissio: ita uita humana, undiq; periculis et ter-
 rattonibus exposita est, ut miles: maximis molestijs ob-
 iectus, ut mercenarius: intolerabili tyrannide pressus,

Vita hominis
 militia est, et
 tota plena me-
 lis adfluctiõnã
 bus.

ANNOT. IN HIOB

ut seruus: interim tamen suam habet recreationem
 & si ad afflictiones non prius, tamen uel morte fini-
 tur. Huc adcedit, quod Græcus pro militia πειρασ-
 εων, quod latine tentationis officinam significat,
 enim uita hominis, grauissimis tentationibus expo-
 sita: à dextra tentamur diuitijs, honore, potentia,
 mitate: à sinistra, infirmitate, exilio, peccatis, mor-
 tadeoq; ipso inferno. Quomodo igitur homo, tot tur-
 bulis undiq; petitus, non interim uulneretur, non mor-
 rum est, quod paucissimi in fide constant, & usq; ad
 finem perdurent: hoc magis mirum est, quod non om-
 nes pereant, tanta est tentationum magnitudo. Ad
 hac re, non ita multum abludit, Hebræū hominis no-
 men, quod hoc loco ponitur, nam Hebræi præter qui
 quod hominē ארץ uocāt, hoc est, è terra sub iussa.

Homo à nomē factum, nonnunquam אדם nominant: quod si in
 clatura miser. terpreteris, sonat ad afflictum, infirmatum, ac despera-
 tum, ut agnoscas hominem, non solum cōditione, sed
 Infernus è de- & nomenclatura, calamitosum esse. Iam ut maxime
 spatio auxiliij. calamitosus fuerit, est tamen tempus, quo rude domus
 tur, ut ab ærumnis liber fiat. At longe diuersum ad-
 dit, derelicto à Domino, & condemnationi ad iudicium
 to, huic enim omnia conclamata, & desperata uidentur,
 tur, nullum uspiam in afflictione asyllum, aut quietem
 habet, quocunq; diuerterit, presentem uidet carnis
 cem, nam Dominum aduersarium habet, omnia im-

plente,
 à facie
 si desce
 & eode
 te, qua
 hac mis
 uerus in
 queritur
 hominu
 ses, pro
 serui exp
 exautor
 furor de
 datas, li
 qui hoc
 nō cōtin
 Hiero. s
 DOR
 qua legi
 repetiti
 te: tim
 ne dices
 miri dā
 suum, ff
 sese, un
 nisi tim
 plenti

plente, ut Psal. canit: Quo ibo à spiritu tuo, aut quò
 à facie tua fugiam? Si ascenderò in cœlum, tu illic es
 si descenderò ad infernum, ades &c. Porro, hoste
 & eodem implacabili, ob oculos continenter uersare
 te, quæ posset esse spes, quod refugium: atq; adeo,
 hæc misera, nulla maior excogitari potest. Hic demum
 uerus inferni ignis est, in quem Hiob coniectus, con-
 queritur, longe aliter ibi euenire, atq; pro cõmuni
 hominum more soleat, se enim totos etiamnum meti-
 ses, pro more militum ueteranorum, mercenarij, aut
 serui expectasse, uel tandem, laboris & adflictionis
 exautoramenta: sed quo longius expectet, eo grauius
 furor domini incumbat, ut nec noctes quieti hominũ
 datas, liceat securas & à molestijs liberat agere: at
 qui hoc uerũ damnatorũ iudiciũ est, quod eis optata
 nõ cõtingat, & pudefiat in sua expectatiõẽ, Esa. 59.
 Hier. 8. Expectauimus pacẽ, et nõ erat, bonũ &c.
DORMITVRVS &c. Descriptio desperatiõis,
 quæ legitimũ impietatis supplicium est, et sæpe in lege
 repetitũ, Deut. 28. Erit uita tua, quasi pendens ante
 te: timebis nocte & die, & non credis uita tua: ma-
 ne dices, quis mihi dabit uesperum? & uespere, quis
 mihi dabit mane? Dominus enim solus est per uerbũ
 suum, spes, fiducia, fortitudo & audacia: illo igitur **Desperatiõ**
 sese, unã cum uerbo suo subducente, quid remanet, **supplicium**
 nisi timor, impotentia & desperatiõ? Nam & tunc **impietatis**

ANNO. IN HIOB

terret sonitus folij uolantis, ut est Esa. 57. Impij quasi mare feruēs, quod quiescere non potest, cuius fluctus redundant in conculcationem & lutum. Nō est poenitentia impijs, dicit Dominus. Iam quanq̄ desperatio impietatis poena sit, adficiūtur tamen ea, etiam nū pij, quos Iob non postremus est, Domino sic uolente, ut solus uerax sit, omnis autem homo mendax.

PROPTEREA QVOD REPLEAR

Hoc est, omnibus abominabilis factus sum: nam qui corā Domino se abominationem esse sentit, is existimat se etiā omnibus creaturis abominationē esse, propterea quod uniuersae creaturae, ad habitū & faciem Domini sui iudicantis & abominantis, se comparent, ac totae ex ipsius uultu pendeant. Quid autē miserius est, quam oīm ludibrio, risu & abominatiōni expositum esse: time igitur Dominum.

Adfectus INDVTA EST CARO MEA &c.

damnat. Ratio, quare abominabilis omnibus factus sim, quoniam in toto corpore, uel mica salutis: caro uerum mibus, è putrefactione natis, scatet, ac praesordium situ et squalore foetet, cutis arida ossibus uix etiam nū pedet: adeoq; omnia membra mea, ab ira Dei facta sunt pellucida. Quondā ter fortunatus oibus rebus abundās uiuebā: nūc in inferno positus, priores dies, uix umbram reputo, & uidetur uelociores textorio instrumento (quod nauiculam uocāt) aufugisse. De-

scribitur

scribitur
natus,
act. & ut
Me
neco
bonu
Nō i
li tui in
Conf
dens ac
Not
neq; oc
ME
Verba
est inquit
horrende
aut uapor
ta uestrae
& deinde
uelocissim
pau, ita
stare pote
Vnde &
uisurum,
quando in
cio dei, u

scribitur aut̄ his uerbis, adfectus, iudicio aeterno damnatus, cui præ doloris præsentis grauitate, ois prius actæ uite, lōgitudō uix momētū adparet, ideo seq̄tur

Memento, quod uentus uita mea fit, nec conuertetur oculus meus, ut uideat bonum (uel uitam)

Nō intuebitur me oculus uidentis, oculi tui in me, sed ego nō ferre possum.

Consumitur nubes, & abit, sic descendens ad infernum, non ascendet.

Non reuertetur ultra ad domū suam, neq; occupabit amplius locum suum,

MEMENTO &c.

Verba impatiētiae & desperationis plenissima, q̄d est inquit, o Deus Phalaride crudelior, quōd me tam horrende adflugas, an nescis uitā meam ueluti uentū aut uaporem esse: ut etiā Iaco. 4. dicitur, Quæ est uita uestra? uapor est, qui ad exiguū tempus adparet, & deinde euanescit: ut enim uentus non constat, sed uelocissime abit, & uapor uel leuissima aura dissipatur, ita hoīs uita in iudicio Dei, nulla ratione consistere potest, sed mox in mortem æternam euanescit. Vnde & hoc loco Hiob ait, oculū suum, nunq̄ uitam uisurum, nec porro ac ullo uiuentū, se ad spectū iri, quando in inferno nulla sit redemptio: nam qui iudicio dei, ut Hiob in infernū coniectus est, nihil salutis

Impatiētiae si-
gnum mor-
tis optio-

Iudicium Do-
mini tale.

ANNO T. IN HIOB

nihil redemptionis, nec sentit nec uidet: quocumque uerterit, mors sempiterna ob oculos posita est.

OCULI TVI IN ME & c. Id est, Tam grauitate iudiciū tuum in me directū est, ut proferre nulla ad ferendū uires suppetant, nam condemnatio grauior poena, uultu Dei presente adcidere non potest. 2. Theß. 1. Inobedientes poenam luent, interuētū à facie Domini et à gloria fortitudinis illius uidere enim continentis ob oculos tyrannū, carnificem, & hostem, subinde poenas ingeminantē, qualem Deus condemnatis est, quem non possis effugere, & quem extreme odias, superat oēm corporalē dolorē.

CONSUMITVR NUBES & c.

Pulchra similitudo, ut nubes trāsit, euanescit & non reuertitur: sic, qui in infernum descendit, euanescit, nūquam illinc reuertens: reuocare enim gradus ab inferno. Superasq; euadere ad auras, hoc opus, hic labor & c. Sed quī conuenit iste locus cū alio, qui est 1. Samuel. 2. Dominus deducit ad inferos, & reducit, bene nā in inferno nulla est redemptio sensu desperationis, pprijs uiribus aut iusticijs: sed copiosa est redemptio etiam in inferno, misericordia & reductione Domini. Iam inferni nomine, simplicissime intelligenda est perditio, aut condemnatio: & ad infernum & descendere nihil aliud est, quā perire, aut pessime

re ad infernū ire, quod nos uernacula lingua proprie explicamus.

zu grun

zu grund geen. Est enim fundus uniuscuiusq; rei infi-
 num, aut infernum. Sic simpliciter admodum Iacob
 ait, Gen. 37. Descendam ad filium meum lugens ad
 infernum, id est, lugens mortis: similiter Num. 16.
 Descenderunt uui in infernū, hoc est, subitanea mor-
 te perierunt. Sic Ezech. 32. Tyranni descendunt ad in-
 fernum, id est, pereunt. Siue igitur perditionem, mor-
 tem, sine infernum adpellaueris, idem dixeris. Porro
 mortis seu inferni, ea conditio est, ut natura sua
 quoscunq; comprehēderit, tantisper teneat nec dimit-
 tat, dū Christus filius Dei, morte ad infernū descen-
 deret, hoc est, perierit, per hunc enim deuicta morte
 et inferno, liberātur quotquot fide renouati sunt: pro
 inde, si respexeris inferni naturā sine Christo, et aesti-
 maueris eum iuxta ingenium condemnatorum, et de-
 sperationem impiorū, nulla in eo redemptio est, illis
 enim, nulla uspiam euasiōis uia patet: quod si uero ad
 Christum, qui est Dei misericordia & potentia retu-
 leris, multa est in inferno redemptio, ut planè uerū
 sit, quod Christus in Euāgelio ait, Apud homines im-
 possibile, apud Deum omnia possibilia sunt: nam &
 Hiob, et Dauid et Hiskia, ac pleriq; omnes sancti, ex
 inferno redempti sunt: neq; hic sermo est de sentētia
 condemnationis definitiva, & eterno igne, impijs in
 uniuersali die iudicij reuelando, è quo nullus unquā

Per fidem li-
 berantur pij
 ex inferno, us-
 que ad iudicij
 domini.

A N N O T. I N H I O B

liberabitur, claudetur enim tunc ianua sponsi, & dicitur his, q̄ à dextris erūt: uenite benedicti patris: & his qui à sinistris, discedite maledicti in ignē eternū, qui paratus est diabolo et angelis eius: sed de sententia domini, qua per inferni ignes p̄bat electos tentatōe & qua suā gloriā, p̄ hominum uanitate declarat.

Quapropter, ego non prohibebo os meū, loquar in tribulatiōe spiritus mei, & meditabor amaritudinē animæ meæ.

Nunquid mare ego, aut cetus, quod ponas mihi custodiam?

Quod si dixeram, consolabitur me letus meus, & leuabit me in meditatione mea, cubile meum,

Tunc terribas me somniis, & uisionibus obstupesciebas me,

Vt eligeret suspendium anima mea, mortem omnia ossa mea,

Abominor uitā (seu despero) non ultra uiuā, cessa a me, q̄a uanitas dies mei sunt.

QVAPROPTER EGO NON PROHIBEO. Hoc est, quia uideo & experior, uitā meam uentum esse, nec ex inferno ullum rediū sperare licet, ideo, si non alia cōsolationis uia datur, querelis aut murmure, me refocillabo, aut potius uindicabo: aut, iuxta referre, siue curras festinus, siue lētus adde

as infernum. Proinde, quum mihi nulla uspiam redē-
ptio speranda sit, loquar pro animi mei libidine, con-
querar de iniuria, murmurabo aduersus iudiciū Dei
quando uideam omnino mecum actum esse. Iam con-
sidera tecum, lector ī Christo amicissime, quanta sit
misera, non habere aliam consolationē, quā que-
rulari & murmurare, extrema nimirum hæc est de-
speratio, & deplorata calamitas.

NUMQUID MARE EGO, &c.

Expostulatio indignabunda, aduersus Deum, &
est sententia: an times o Deus, ne turbam aliquam in-
corde terrarum excitem, quod me tam diligēter obser-
ues, & ueluti mare, undiq; uectibus, ne quo effugiā
concludas? nam si ad lectum diuertero ut quiescam,
tantum abest, ut inueniam requiem, ut ferè nunquam
plus exterrear, horribilia enim somnia & uisiones
terribiles usq; adeo me conturbant, ut sæpe decernā
me uitam suspendio finiturum, quando nusquam uel
mica spei de uitæ salute affulgeat. Porro, mare hostijs
conclusum est, & uectibus cohercitur, ut habes in-
fracapite is. ne impetu suo, totum orbem terrarum
inundet, similiter marinis cetibus et draconibus, sua
custodia posita est, ne insanis suis motibus & furibun-
do natatu, cōturbent & mare & terram. Sic dereli-
cto à Domino, uidetur se undiq; obseruari, quum nul-
la euadendi uia pateat, quocunq; se receperit, inuenit

Iudicatus à
domino, uide-
tur sibi undi-
que malis esse
conclusus.

ANNOT. IN HIOB

Dominum, qui adfligat, cui inuideat, quem odio habet, atq; hic rursus notabis ignem infernalē esse, odisse Dominum carnificem, & tamen semper eum præ oculis habere.

QVOD SI DIXERAM CONSOLABIT.

Somnus, alioqui mortalium quies est, & à laboribus recreatio, unde & in Euangelio dicitur, sufficiens diei sua malicia, hoc est, interdum labora, sollicitudine nocturnā pone, ut saltē noctu quiescas, sentiētī uero iudiciū diuinū, nulla quies, nulla recreatio, nec in somno quidem aut lectulo relinquitur: oīa etiam quietissima turbida sunt, propterea quod uera quies, qui est Dominus noster, ablata est, sic Psal. 6. Laboraui per singulas noctes in gemitu meo, laui lectum meum lachrymis meis, stratumq; meum rigaui.

VT ELIGERET ANIMA SVSPENDIUM,

Quid impatientius aut desperatius excogitari potest, quàm sibi ipsi optare mortem & suspendium? nam, quum impatientia nō ferat supplicium dei, nec desperatio finē eius uideat, nō mirū, si ad restim, suspēdia, aut mortes uolētās cogāt: miseri enim homines, & extreme infelices, existimāt se uel morte, iudicij grauitatē euasuros, quod tantū abest, ut potius mortem quam sibi consciscūt, æterni iudicij ianua sit, quo ergo in tanto horrore & desperatiōe confugiendū? nō ad mortem, sed ad Dominū. At nō licet ad Dominū excogitari

sum
sustine
lentio
do ue
fine
quia
C
tentia
dies me
topere
umbra
lam, qui
me
ut enim
pian u
ac præ
la mun
cū fac
mitoso
bere: l
omni u
nem, ta
gemat
misero
tu nos
sum, q

sum & inimicum penetrare, quid igitur faciendum?
sustinenda est manus Domini, donec retrahatur: In si-
lenio, inquit propheta, & expectatione erit fortitudo
vestra, & alibi: adhuc uisus procul adparebit in
fine & non mentietur, si moram fecerit, expecta illū
quia ueniens uentet, & non tardabit.

CBSA A ME & c. Quod nos eadem sen-
tentia legimus: parce mihi Domine, nihil enim sunt
dies mei. q. d. Mirandum profecto est, quod me tan-
topere obserues & adfliges, propterea quod uanitas
tambre somniū, aut si quid inanius est, dies mei sint.
tam, quū tam nullius frugi homo sim, quid nō cessas a
me, & tollis manum tuam lōge omnium grauissimā?
ut enim turpe fuerit imperatori in terris, hoīem quē
pīam uilem et in miseras extremas abiectum, timere
ac p̄eformidine omnes uias obseruare, omnia castel-
la munitre, ne quo miser hō euadat, aut alicubi nego-
cūi facesset: præterea, ridiculū fuerit heroi, in cala-
mitoso homine & hoste uicto, sua strategemata exhi-
bere: ita uidetur Hiobi, maiestatem diuinam minime
omnium decere, quod miserū & calamitosum homi-
nem, tanta obseruatione custodiat, & in eo sua strate-
gemata exerceat, quum multo honorificentius esset
mifero condolefcere, nō insultare. His omnibus, sp̄iri-
tus nos docet, quanta sit iudicij diuini grauitas: et rur-
sum, quanta hominis inanitas, & oūdētia nam iudi-

Carni uide-
tur indignum
quod Deus
contemptis,
magna faciat

ANNOT. IN HIOB

cū horribilius est, quā ut ferri possit grato animum
et homo uanior est, quā ut in eo cōstare possit. Nos
igitur miseri, quis liberabit nos de corpore mortis
huius? Gratias agimus Deo, per Iesum Christum.

Quid est homo, quod magnificas eū
& ponas super eum cor tuum?

Visitas eum mane, subito autē probas
illū, quare non recedis a me, & nō dimit-
tis me, donec diglutiam saluam meā?

Peccaui, quid faciam tibi o custos ho-
minis? quare facis me aduersarium tuū,
ut & mihi ipsi sim onus?

Quare non aufers iniquitatem meam
& tollis impietatem meam? sed nūc in
puluere dormiam, & si mane quæsie-
ris me, non adero.

DIVERSA LECTIO.

Pro eo quod Hebraeus habet צַר הָאָרֶץ Gra-
cus legit ὁ ἐπισήμενος ἐν νοῦν τῶν ἀνθρώπων
i. obseruās, scrutās, cognoscēs seu explorans mentē
hominum, ut aliās, Deus scrutator cordium dicitur.

QVID EST HOMO, &c. Post expostulatio-
nem et murmura, sequitur admiratio, seu potius de plo-
ratio miserie humane, quā calamitosa, inquit, res est
homo, tollitur in altū sed ut altius cadat: magnificat
Domino

Res humane
miserie uari-
antur.

Domino, sed mox deijcitur. Bene quidam dixit tyrannorum magnates, calculis similes esse, qui pro libidine arithmetici, nunc supremum locū occupantes, multam summam, paulo post, adposito digito, aut in infernum locum subducti, minimam significant: sic tyrannus, pro ut uult, nunc illum eleuat, nunc rursus deijcit, nec quisquam maioris authoritatis est, quā qui principis animo allubescat. Hoc idem Hiob Domino obijcit, quod pro sua libidine, quempiam magnificet, custodiat, honoret, adeoq; omnibus beneficijs adficiat: mox uero, nō expectata uespera, rursus deijciat, supprimat & conculcet, ut homo planē sit ludus, & mortis Dei: & quemadmodum in recitandis tragœdijs, ut quispiam, interim regis personam agit: paulo post, deposita persona, adparet qualis sit: ita in hoc mundo, non alia uidetur uita nostra, quā tragœdiæ ludus: qui enim nunc rex est, mox inter seruos obambulat, qui quondam diues, nunc pauper uiuit, ut Ecclesiastes 4. de carcere catenisq; interdum quis ingreditur ad regnum, & alius natus in regno, inopia consumitur. Porro, hac diuersa humanarum rerum sorte docet Dominus & fidem & timorem: nam si abiectū in altum sustulerit, crede quod misericordiam faciat illi, qui diligūt eum: si eleuatum deiecerit, time, quoniam fortis zelotes est, &c. Aduersus autem hæc Dei opera, desperatum cor, citius indignatur, quā quod

Fides et timor
discenda in
mutatione
rerum.

ANNOT. IN HIOB

ex eis pietatem discat, iniquum putans, eleuatū tam
immaniter deijcere & conculcare.

QVARE NON RECEDIS &c.

A fremebunda miserie humanæ deploratiōe, rursus deflectitur ad expostulationē: adumbrantur autem pulchræ in Hiobe uarij, & subinde mutabiles, cōdemnati hominis adfectus: nūc enim conqueritur de iniuria, nunc exclamat, nunc expostulat, nunc indignatur, nunc blasphematur, nunc murmurat: breuiter, nusquam sibi constat in omne malorum genus ruens. Vnde & Hiob, quum antea de miseria humana, indignanter cōquestus esset, nūc rursus ad expostulationem, cum Deo intermissam relabitur, dicens: quare tam diu me adfligis, ut nec, uel saluā, citra horrorem deglutire liceat? agnosco te citius carnificem, quā Deum, an me hominem, non nisi stultum, stolidum, fatuum, fungum, bardum, blennū, aut potius iniustum, impium, iniquū, blasphemum & Dei abnegatorem iudicas, quod non tam ridicule, quā horribiliter me tractes & adfligas: quid feci? quid cōmerui? quid in te tantum potui cōmittere nephas, quod non uel paululum ab adfluctione interquiescas.

Blasphemia

PECCA VI. Blasphemia longe omnium impiissima, ut enim: Si propter peccatum meū, tantopere me adfligis & condemnas, tibi Deo potius imputandum fuerit, quā mihi: nam quando sis hominum custos

stos, formator & conseruator, cur meliorem me nō fecisti: cur à peccatis me non prohibuisti? quum hoc ipsum potueris: iustiora facerem, si iustiorum me cōdidisses, nūc quādo me creaueris, non solū ut sim tibi molestus, sed et mihi ipsi onus in te, creatorem hęc faba cadatur, non in me creaturā. Potes & sic legere.

PECCAUI, Quid feci tibi o custos hominū, hoc est, si peccaui, quid ad te? quādo meo peccato tibi nihil incommodare possum, neq; enim ob iniquitatem meam, tu è cœlo & maiestate tua deturbaberis, neq; quicquid mali tibi è delicto meo iferetur: p̄inde adfligis me nulla necessitate, sed mera libidine et tyrānide.

QUARE NON AVFERS INIQNIT.

Eadem cum priori blasphemia. Si, inquit, omnino peccaui, cur non aufers à me peccatū, diceris misericors: cur non & talem te mihi impartiris? nam si misericorditer me tractares, non sic te blasphemarem. Tam quum erga me carnificē agas, quū possem tibi aliter obuiare: hostilia intentas, hostilia regero: si me alium habere uolueris, alium formato. Vide, obsecro mi frater, quanta blasphemia, ignis infernalis, in desperato homine accensus sit: tu enim, ait Paulus, hō quis es, qui ex aduerso respondes Deo? num dicet figmentū ei qui se finxit, cur me finxisti ad hunc modū? an non habet potestatem figulus luti, ut ex eadē massa aliud quāde nas fingat in honorē, aliud uero in ignomiam

ANNOT. IN HIOB

Oratione uim
rendum iudi-
cium domini.

niã? Sed si huiusmodi blasphemie præ doloris magni-
tudine in nobis orientur, quid faciendũ erit? Dauid
exemplo orandum est, ut habet Psal. 6. Conuerter
Domine eripe animam meã, saluum me fac, propiti-
misericiã tuam, quoniã nõ est in morte qui memo-
sit tui, in inferno aut quis confitebitur tibi, hoc est
rogo mi Domine, ne diutius me in morte, aut inferno
perdurare sinas, uides enim ipse in inferno non esse,
nisi tui nominis blasphemia, & in morte tui obliuio-
nem: quid aut hæc tibi proderũt? eripe itaq; me, ut
tui memnero, & laudem tuam adnunciem.

SED NVNC IN PVLVERE DOR.

Hioh hũanæ
uanitatis ex-
emplum
præbuit.

Conclusio desperatiõis plena, ecce, inquit, pereo,
spes nulla mihi uitæ relicta est, en occido, quod si me
porrò quæsieris, non reperies, perditio enim ob ocu-
los uersatur, usq; adeo, ut prorsus desperauerim. Sed
heus tu, quisquis has blasphemias legeris, noli quæso
præ te sanctũ Hiohem instar amicorũ suorũ contem-
nere, qui ob has blasphemias, eum etiã à principio,
iuste adfluctũ iudicabant: sed disce potius hinc, Domi-
num Deum tuũ timere, & hominis uanitatẽ agnosce-
re: qui, quantumuis sanctus & pius fuerit: iudicium
tamen Domini graue, ferre non potest. Porrò ultima

Vnde uigiliæ
mortuorum.

huius capituli $\pi\epsilon\iota\kappa\omicron\omega\acute{\nu}$ hæctenus in mortuorũ uigili-
lijs lecta est, quas ut initio maiores, non impie cele-
brarũt, ita posteriores, sub Papistico regno, impijsi-
me ueluti

me ueluti simia imitati sunt: nam ut testantur aliquibus
locis & Augustinus & Cyprianus, de mortuo fratre
aut martyre occiso, conuenerunt fratres in Domino
noctu, ad sepulchrū martyris uigilantes, & interim
mutuis consolatiōibus se ad pietatem & martyrium
patienter ferendū exhortantes, iuxta Pauli monita,
qui Theſſalonicensibus scribit, ut se mutuo consolen-
tur sermonibus, de morte et resurrectione Christi, qua
omnes pij unā cum ipso resurrecturi sunt in uitā eter-
nam &c. Vnde conijcere licet, patres hāc pericopam
in memorijs defunctorū recitasse, qua admonerēt prae-
sentes auditores, quātus esset mortis horror, quantae
desperatorū blasphemiae, ut postea eo cōmodius per
Euangelion, per Christum Dominum nostrum, ad stē-
tiae conscientiae restaurarētur. Papistae uero Patrum
facta uidentes, & quasi per manus acceptantes inte-
rim non curata eorum uel fide, uel pietate, solū opus
imitantur, quanq̄ hoc tolerabile esset, nisi impia opi-
nionē serā idarent: nam Vigiliarū opus, non faciunt
ad praesentiū doctrinā & consolationem, sed ad mor-
tuorum auxilium, quasi uero, aut mortui murmure
uiuarentur, aut Deus aliena opera respiceret, quum
unicuiq̄ iuxta sua, non aliena opera daturus sit. Pul-
chre uero conuenit, ut hic locus, Vigilijs Papistarum
aptatus sit, hic enim nō nisi Hiobis blasphemiae reci-
tantur, & ipsum Vigiliarum opus, pro hypocritarū

ratione factum, in Christi sanguine blasphemū est.
 Proinde, adcomodate admodum blasphemia blasphemis
 conditur, hoc est, similes habent labra lactuā
 quā enim incommode hęc ad demortuorum au-
 lia quadrent, agnoscit quisquis ē uigilijs illis, sed
 rursus insomnijs, excitatus fuerit.

CAP. VIII.

Respōdens Bildad Suites, dixit, Vsq̄
 quo garris talia, & spiritus elatus,
 sermones oris tui ē

Nunquid Deus iniquus esset iudicio,
 nunqd̄ omnipotēs iniqu⁹ esset iusticia

Etiā si filii tui peccauerint cōtra ipsum,
 qđ dimiserit eos ī manu impietatis suę.

Tu tamen si requisieris Deū, & omni-
 potentem rogaueris.

Si purus & rectus fueris, mox euigila-
 bit ad te, & restaurabit tabernaculum ius-
 sticie tuę,

Et quod initio erat paruū, postremo
 multiplicabitur nimis.

*Secundus amicus Hiob Bildad Suites, impatiens
 Hiobis audiens, quasi iam certus de cōmuni cum alijs
 casu*